

Vasbeton szerkezetek integrált életciklus- elemzése

fib bulletin 71 (state- of- art report)

Dr. Madaras Gábor, 2014.10. 28.

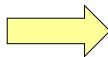
ILCA

Industrie Service

- **Beton:** a legnagyobb tömegben alkalmazott mesterséges anyag (az iparosodott világrészekben az éves felhasználás 1.5- 3.0 t/fő)

-épületek
-hidak
-gátak
-utak
-alagutak

kb. minden mai szerkezet tartalmaz betont!

Elterjedt, mert szilárd, tartós, variábilis, forrásai hozzáférhetőek

- **Cement:** a XX. század második felében 12- szeres mennyiségi növekedés
jellemezői : nagy energiaigény
nagy CO₂ emisszió (az összkibocsátás 5-7%-a!)

Betonipar →

Nagy szállítási igény építéskor és bontáskor
(környezetvédelem!!!)

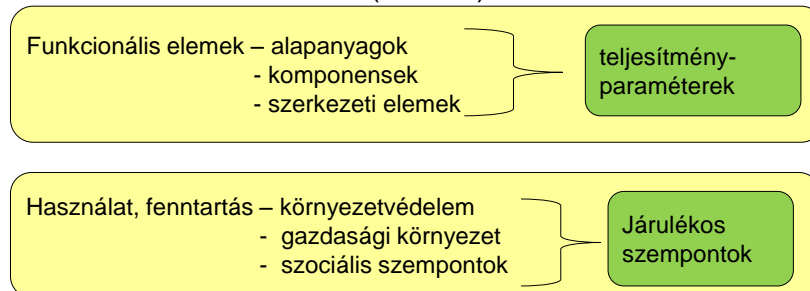
Technikai fejlődés (szilárdság, tartósság, stb.) és a
környezetvédelmi szempontok együtt kezelendők

A szerkezetek életciklusának vizsgálata

1. Hagyományos megközelítés : a megkövetelt (szabványos) teljesítmény-
paraméterekre koncentrálnak, a szükséges gazdasági elemzéssel

2. Fejlettebb változat : a garanciális időn túli fenntartási, javítási költségek
és lehetőségek figyelembe vételével együtt

Integrált életciklus- elemzés : új megközelítés
 Integrált életciklus- tervezés (ILCD)
 sok paraméteres szerkezettervezés az élettartam egészére
 Fenntartható életciklus- elemzés (LCSA)

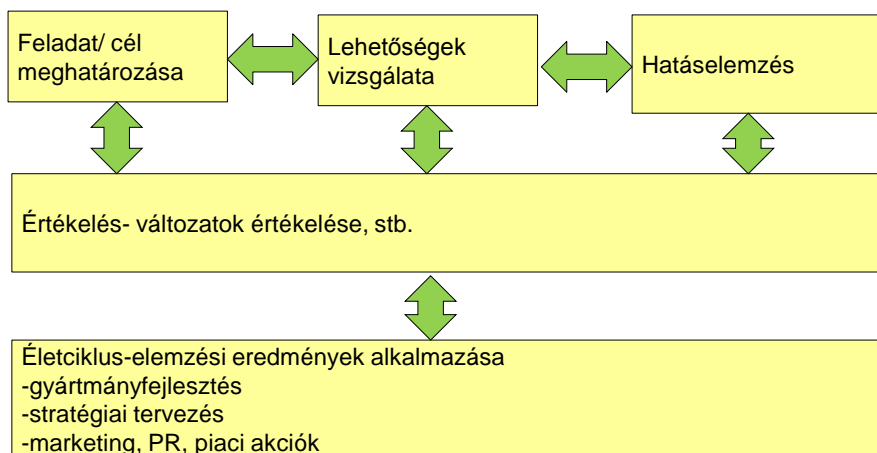

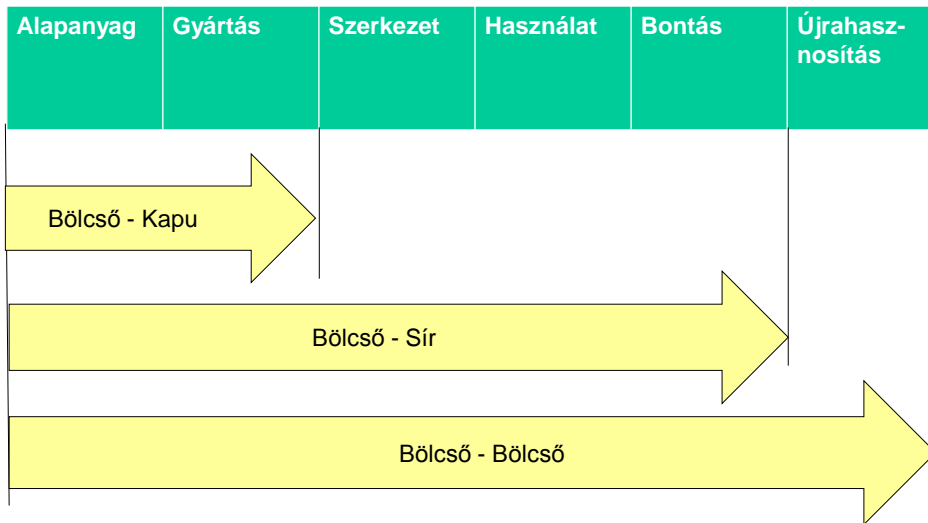
Komplex integrált megközelítés egyidejű és interaktív szempontok
 figyelembevételével
 Fenntarthatósági követelmények:

- **Meghatározandók:**
- Technikai és funkcionális követelmények (teljesítmény, tartósság, stb.)
- Életciklus- fázisok a szerkezet teljes élettartamára
- Változó funkcionális elemek (alapanyag, komponens, teljes szerkezet- épület, híd, út, stb.)
- **Szükséges:**
- Alapvető kérdések meghatározása a különböző életciklus-fázisokra
- A bevezetett értékelő módszerek meghatározása a szerkezetek különbözősége miatt
- Speciális és helyi feltételek figyelembe vétele (alapanyagok, energiaellátás, klíma, technológiai és kulturális hagyományok)

Életciklus- analízis lépéseinek összefüggései

Az életciklus-elemzés elemei vasbeton szerkezetek esetén

A teljes hatásérték a különböző részhatások összege, azaz

$$I_{tot} = \sum I_i$$

Így, a környezetvédelmi kritériumokra (LCA)

$$E_{tot} = \sum E_i$$

a gazdasági kritériumokra

$$C_{tot} = \sum C_i$$

a szociális kritériumokra pedig

$$S_{tot} = \sum S_i$$

Az összesített teljesítmény- minőség a különféle követelmények komplex , sok paramétert figyelembe vevő értékelésével

$$I_i = \sum w_j Q_j$$

alapon történik, ahol Q a követelményeket, w pedig a követelmények súlyát tartalmazó vektor.

A teljes értékelés így

$$I_{tot} = \sum \sum w_{ij} Q_{ij}$$

többdimenziós mátrix alkalmazásával történhet. A feladat bonyolult.

Összegezve:

szerkezeti szint

$$I_{tot3} = \sum \sum w_j Q_j$$

komponens szint

$$I_{tot2} = \sum \sum w_j Q_j$$

alapanyag szint

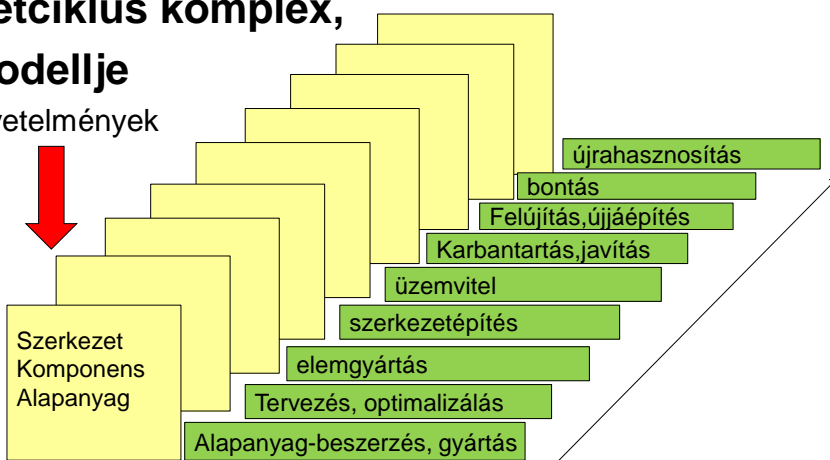
$$I_{tot1} = \sum \sum w_j Q_j$$

Vasbeton szerkezetek tipikus életciklus- fázisai

Alapanyagok biztosítása, feldolgozása	Megvalósítás, szerkezetépítés	Használati élettartam	Az élettartam vége
Adalékanyagok kitermelése Cement alapanyag bányászata Energiaforrások biztosítása és energiatermelés Vízellátás	Beton- és betonelemek gyártása Tervezés, fejlesztés Szerkezetépítés	Használat Karbantartás Javítás Felújítás	Bontás Újrahasznosítás Átalakítás Rekultiváció

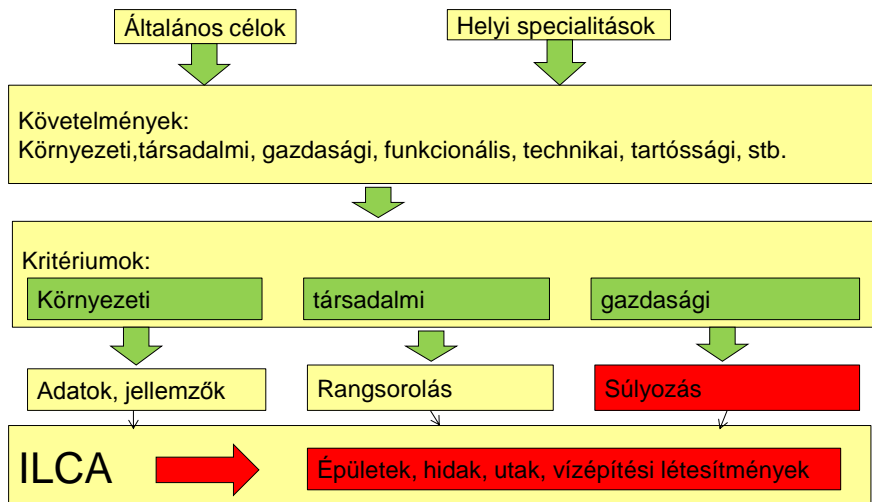
Az életciklus komplex, 3D modellje

Követelmények

Adaptáció vasbeton szerkezetekre

Az életciklus elemzés feladata végső fokon optimalizálás.

Ha ismertek a követelmények (E_{tot} , C_{tot} , S_{tot} , T_{tot}), a minimális elvárások, pl. szabványok szerint (E_{0tot} , C_{0tot} , S_{0tot} , T_{0tot}) és azok súlyai (α_E , α_C , α_S , α_T) akkor a szélsőértékkeresési feladat

$$f(x) = \alpha_E (E_{tot} / E_{0tot}) + \alpha_C (C_{tot} / C_{0tot}) + \alpha_S (S_{tot} / S_{0tot}) + \alpha_T (T_{tot} / T_{0tot}) = \min, \text{ vagy } \max$$

alakú lesz

Vasbeton szerkezetek életciklus- specifikumai 1.

a. előállítási fázis

a.1. elemgyártás és technológiai berendezések

- nyersanyag biztosítás (adalék-és alapanyagbányászás)
- adalékszerek biztosítása (pernye, mikroszilika, vegyszer)
- víz- és energiaellátás
- acél komponensek előállítása
- betonkeverék előállítása
- technológiai berendezések biztosítása
- elemgyártás

Vasbeton szerkezetek életciklus- specifikumai 2.

a.2. tervezés és szerkezetépítés

- a szerkezet és a csatlakozó technológia tervezése és optimalizálása
- a betonkeverék, vagy az elemek helyszínre szállítása
- helyszíni betonszerkezet építési munkák
- ideiglenes szerkezetek és megközelítési lehetőségek létrehozása

Vasbeton szerkezetek életciklus- specifikumai 3.

b. használati, üzemi és fenntartási fázis

b.1 használat és fenntartás

- hőfizikai kérdések, hőszigetelés, környezetvédelem
- akusztikai kérdések, kritériumok
- felületek karbantartása, tisztítása
- esztétikai célú javítások
- felületi sérülések javítása

Vasbeton szerkezetek életciklus- specifikumai 4.

b.2. felújítás

- korróziós károsodások javítása, ide értve a korrózióvédelmi intézkedéseket is
- karbonátosodott felületek javítása
- vízzáróság javítása- helyreállítása
- szerkezetjavítás- megerősítés
- szerkezetrészek átalakítása, eltávolítása
- más funkcióra történő felhasználás
- a szükséges, vagy szennyező anyagok szállítása

Vasbeton szerkezetek életciklus- specifikumai 5.

c. bontási fázis

- a szerkezetekre rögzített elemek leszerelése
- a vasbeton szerkezet visszabontása
- a bontott szerkezet / hulladék elszállítása
- a bontási terület tisztítása és dekontaminálása
- helyszíni állapotelemzések anyagvizsgálatok
- bontási technológia részletkérdései- biztonság
- Esetleges tovább- vagy újrafelhasználás lehetőségeinek vizsgálata

Vasbeton szerkezetek életciklus- specifikumai 6.

d. újrahasznosítási fázis

- bontott szerkezeti elemek darabolása, zúzása
- a beton és az acél szétválasztása
- a bontott- zúzott beton tisztítása és újrafrakcionálása
- a bontott acél újrafelhasználása
- hulladékkezelés, rekultiváció
- bontott anyagból új betonkeverék, szerkezet készítése
- bontott és javított elemek újbóli beépítése
- felhasználás útalapokhoz
- bontott acél újrafeldolgozása

Épületekkel szemben támasztott speciális követelmények

a. emberi/ felhasználói követelmények

- használati/ funkcionális követelmények
- biztonsági követelmények
- egészségügyi követelmények
- kényelmi / komfort követelmények

b. gazdasági követelmények

- a beruházás gazdaságossága
- gazdaságos szerkezetválasztás
- gazdaságos életciklus, ide értve az üzemvitelt és az életciklus-befejezést

c. kulturális követelmények

- építési hagyományok
- életstílus
- üzleti kultúra
- esztétika, építési stílusok és trendek

d. környezeti követelmények

- nyersanyaggazdálkodás
- energiagazdálkodás
- hulladékgyűjtés
- földrajzi és biológiai szempontok

És a napi gyakorlat?

Az építőipari alkalmazás – egyelőre – gyerekcipőben

Fő problémák:

- rendkívül bonyolult feladat, bonyolult megoldási lehetőségek
- sok a szubjektív részletkérdés a követelményekben
- a súlyok meghatározása is szubjektív
- gazdasági környezet meghatározó
- a numerikus elemzésben nagy az ún. GIGO hibák veszélye

De ez nem baj, fogjuk fel a helyzetet, mint fejlődési potenciált !

És mindezek után....

*Köszönöm a megtisztelő
figyelmet !*